

Melonihakatised kasvatavad esimest pärislehte.

siis triploidsed (seemneteta) arbuusisordid idanevad raskustega. Nende minimaalne idanemistemperatuur peaks olema $+30^{\circ}$. Idanevus jääb sellest hoolimata tihti allapoole ja paljud tõusmed on vigased – saada kümnest seemnest kolm korralikku tugevat taime on juba väga hea.

Seemnete leotamine

Seemneid leotatakse eelkõige idanemise kiirendamiseks, ent kui leotamine ühitada ka puhtimisega – näiteks pannakse seeme likku 1% kaaliumpermanganaadi lahusesse –, vähendab see tõusmete haigestumise riski.

Kasuks tuleb leotamine puutuhalahuses. Selleks võtke kaks kuhjata supilusikatäit söetükkideta puutuhka ja segage käesooja veega. Laske seista toatemperatuuril ja aeg-ajalt segage vähemalt ööpäeva vältel.

Seemnete leotamiseks nõrutage selge lahus sademelt ettevaatlikult ära. Leotusalusele võib lisada ka kaaliumpermanganaati. Sellises lahuses pole seemneid üle 12 tunni vaja hoida.

Seemnete karastamine

Soojalembeste köögiviljade (nende hulka arbuus ja melon kahtlemata kuuluvad) seemneid võib enne külvi karastada, et tõsta tõusmete ja hiljem täiskasvanud taimede vastupidavust ebasoodsatele tingimustele, eriti aga optimaalsest mõnevõrra madalamatele temperatuuridele.

Karastamiseks hoidke leotatud – ent mitte veel eelidandatud! – seemneid kaks-kolm ööpäeva nullist veidi madalamal temperatuuril, seejärel tõstke temperatuur poolteiseks kuni kaheks ööpäevaks $+18...+25^{\circ}$ juurde. Pärast seda hoidke seemneid uuesti kaks-kolm ööpäeva $0...-1^{\circ}$ juures ning alles siis külvake.

Allikas: Harri Poom, "Maalehe arbuusi- ja meloniraamat"

KASULIK TEADA

Raamatu autor Harri Poom on tuntud aednik Väandra lähedalt Saare-Tõrvaaugu aiandist. Lõunamaiseid eksoote – arbuuse ja meloneid – hakkas ta kasvatama juba ligi paarkümmend aastat tagasi, seega on tal selles vallas arvestatav kogemus.

Praeguseks on arbuusist ja melonist saanud Eestis juba üsna tavalised koduaia taimed, mida kasvatavad paljud. Värskest ilmunud käsiraamat on neile heaks abimeheks: siit leiab asjaliku ja piisavalt põhjaliku ülevaate kasvunõuetest, külvamisest, taimede ettekasvatamisest (isegi pookimisest!), kasvukohal hooldamisest, saagikoristusest, kasvuhäiretest, haigustest ja kahjuritest ning sortidest, mis sobivad Eesti oludesse.

LUGEJA KÜSIB

Ettekasvatus või otse peenrale?

Millised maitsetaimed võib otse peenrale külvata, et jääks ära taimede ettekasvatamise vaev, või siis idanevad nad nii kiiresti, et ettekasvatusel pole mõtet?

Vastab

HELI VIEDEHOF

Tamme talu ürdiaia perenaine

Kohe kui lumi on sulanud ja mulda saab juba vähegi liigutada, külvake otse peenrale aed-harakputk, sest selle seemikud ei armasta ümberistutamist.

Esimesel võimalusel võib välja külvata ka aedkoriandri, aedpiparrohu, hariliku köömne, hariliku naistenõgese, kurgirohu, lehtpeterselli, moldaavia tondipea ja põld-võörkapsa ehk rukola. Ka aedtilli võib varakult külvata, kuid see

hakkab idanema alles siis, kui muld on piisavalt soe.

Ette on targem kasvatada (külvake aprillis) aga aed-liivatee, aedmajoraan, apteegitill, harilik pune, harilik portulak, juurpetersell, läikiv peulill, mägi-piparrohi, sidrunmeliss, võrtsbasiilik.

Aedsalvei, aniisi-hiidiisopi, hariliku iisopi, hariliku mustnupu ja suure mungalille ehk kressi võib külvata otse peenrale, aga võib ka ette kasvatada.

Need ürdid, mida vajate vaid mõne taime või mida on keerukas ise paljundada, ostke parem noortaimena poest: sellised on näiteks aedruut, harilik rosmariin, suhkruleht, harilik leeskputk.

Meie kliimas tuleb paljud maitsetaimed ette kasvatada seetõttu, et saada varajasemat saaki. Oleks

Läikiv peulill kasvatage ette, siis hakkab ta kiiremini õitsema.

ju väga kahju, kui omakasvatatud ürte alles suve lõpul kasutada saab.

Paljude maitsetaimede seeme on väga peenike. Kui see külvata otse peenrale, võivad tuul, tugev vihm ja muudki tärkamist segavad asjaolud meie hea algatuse pea peale keerata. Hulga lihtsam on hooldada peenrale istutatud väikesi taimi.

REPRO